

BRONGERICHTE OPLOSSINGEN VOOR EROSIE VIA EROSIECAFÉS

Met de strenge aanpassing van de randvoorwaarden rond erosie in 2014, en de herziening hiervan eind 2015, is het thema erosie brandend actueel. In een project werken het ILVO, PCG en Inagro samen om landbouwers met paars en rood ingekleurde erosiegevoelige percelen bij te staan in het zoeken naar haalbare oplossingen op maat om de wetgeving toe te passen. – Naar: PCG, ILVO & Inagro

Onlangs ging het project Gomerios (Groenten en Mais op Erosiegevoelige percelen) van start. Doel van het project is de teelt van groenten en maïs te laten slagen binnen de nieuwe randvoorwaarden rond erosie. In dit project willen de partners ILVO, PCG en Inagro gedurende 4 jaar onderzoek voeren naar diverse mogelijkheden om erosie aan de bron aan te pakken. Het project focust op het toepassen van teelttechnische maatregelen en niet op het aanleggen van bijvoorbeeld bufferstroken. Men wilde vruchtbare en kostbare bodem op zijn plaats houden, wat ook voor de landbouwer de meest interessante oplossing is. Hierbij is het belangrijk om de opbrengst en kwaliteit van de teelt te kunnen behouden, zodat de telers in heuvelachtig gebied geen concurrentienadeel ondervinden.

Erosiecafés

Omdat we merken dat verschillende landbouwers al heel wat ervaring hebben met niet-kerende bodembewerking, willen we verder bouwen op deze kennis.

.....
Het project zoekt naar oplossingen die kwaliteit en opbrengst garanderen én erosie effectief bestrijden.
.....

Om dit te verwezenlijken werden de erosiecafés in het leven geroepen. Het erosiegevoelig gebied in Vlaanderen werd opgedeeld in 4 regio's: Heuvelland, de Vlaamse Ardennen, de Brabantse leemstreek en Haspengouw (figuur 1 p. 20). Per regio organiseren we één tot 2 keer per jaar een erosiecafé. Dat bestaat uit een vaste groep van een tiental landbouwers die hun ervaringen met elkaar delen en samen met de onderzoekers naar oplossingen zoeken. De voorstellen die uit de erosiecafés komen, worden in het daaropvolgende seizoen opgenomen in verschillende proefopzetten. De leden van alle erosiecafés, behalve dat in Haspen-

gouw dat pas start in 2017, zijn intussen een eerste keer samengekomen. Wil je graag alsnog toetreden tot een erosiecafé, dan kan dat via gomerios@ilvo.vlaanderen.be of tel. 09 272 26 74 (Thijs Vanden Nest).

Focus van het onderzoek

In het verleden deden verschillende onderzoeksinstellingen al heel wat ervaring op rond het gebruik van niet-kerende bodembewerking in akkerbouwteelten. In de groenteteelt is het verre van evident om hiervoor te kiezen. Zelfs kleine problemen kunnen leiden tot een belangrijke daling in opbrengst of kwaliteit. Bij fijnzadige teelten, zoals vlakveldswitloof en uien, situeert het knelpunt zich bij de zaaibedbereiding en goede kieming van de zaden. Bij late teelten (zoals kolen) kan de groeistart van het gewas in het gedrang komen. En omdat de gewasresten niet ingeplogd worden, is er ook meer kans op opbrengstderving door schadeverwekkers, zoals slakken en de bonenvlieg. In het

project willen de onderzoekers samen met de landbouwers op zoek gaan naar oplossingen die zowel kwaliteit en opbrengst garanderen als erosie effectief bestrijden. Dit kan door aangepaste mechanisatie, maar bijvoorbeeld ook door de keuze voor een bepaalde groenbedekker. Voor maïs is de optie zaaien na striptill in de wetgeving opgenomen. Ook rond deze techniek is nog maar beperkte ervaring opgedaan, zeker op hellende percelen. Dat werken met een gps noodzakelijk zal zijn is zeker, maar hoe deze techniek verder praktisch kan worden toegepast of hoe dit gecombineerd kan worden met het toepassen van mengmest is nog een vraagteken. Om de haalbaarheid van deze techniek te onderzoeken, zullen proeven met een striptill-machine gedurende 4 jaar worden uitgevoerd. Verder staat het project ook open voor alternatieve erosiebestrijdende maatregelen die door de landbouwers worden aangebracht, zoals breedwerpige zaai van maïs.

Proefvelden

Per erosiecafé stellen enkele landbouwers één van hun erosiegevoelige percelen ter beschikking voor het proefveldonderzoek. Op deze proefvelden worden een viertal stroken aangelegd. Op één van de stroken wordt het gangbare, meestal geploegde systeem toegepast als controle; de andere stroken zullen niet-kerend worden bewerkt. Hier worden oplossingen voor knelpunten doorheen heel het teeltsysteem uitgetest. Deze oplossingen kunnen bijvoorbeeld aangepaste zaaibedbereidingen, aangepaste zaai- of plantmachines, keuze van groenbedekker en wijze van vernietiging zijn. De onderzoekers meten de opkomst, de gewasopbrengst en -kwaliteit. Ze bepalen in welke mate erosie wordt tegengegaan en storende lagen worden opgebroken. De proeven worden na elk seizoen samen met de landbouwers geëvalueerd in de erosiecafés. Daarna wordt naar oplossingen gezocht voor resterende knelpunten, die in het komende seizoen zullen worden uitgetest.

Behandelde teelten

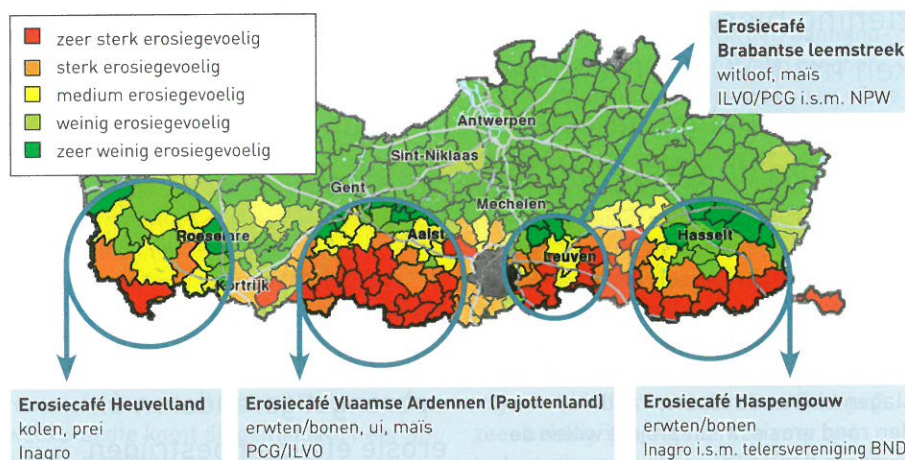
Per erosiecafé wordt er gefocust op enkele voor de regio interessante teelten. Zo ligt in Heuvelland de focus op kolen en prei. Dit jaar zal een proef worden aangelegd in spruitkool en één in ruggenteelt prei. Bij ruggenteelten wordt de praktische toepassing van drempels of een diepe tandbewerking geoptimaliseerd. Ruggenteelten als prei, wortelen en witloof vragen een andere aanpak bij het

aanleggen van drempels dan aardappelen. Ook hiervoor zal met het onderzoek naar een oplossing worden gezocht. In de Vlaamse Ardennen worden erwten, bonen en uien als groenten behandeld, voor de akkerbouw wordt maïs onder de loop

pagina op de website en wordt zowel in tekstvorm als in een overzichtelijk schema (zie 'Erosie en wetgeving', Vierde optie 'Wetgeving erosie') weergegeven. De schema's maken het mogelijk om in één oogopslag te zien aan welke voorwaarden

Door met een beitel een greppel in de rijpaden te trekken, vindt het water makkelijker een weg naar de diepere bodemlagen in plaats van af te spoelen.

Figuur 1 De erosiecafés worden verspreid over Vlaanderen georganiseerd. Elk erosiecafé heeft zijn eigen focusteelten. - Bron: ILVO

genomen. In de Brabantse leemstreek wordt de teelt van witloof op erosiegevoelige percelen geoptimaliseerd, en ook daar komt maïs aan bod. Het erosiecafé in Haspengouw zal vooral focussen op de teelt van erwten en bonen.

Gomeros

Alle info over het Gomeros-project vind je op www.gomeros.be. Daar wordt ook relevante en actuele info over erosie gebundeld. Op de startpagina vind je de meest recente nieuwsberichten en kan je je inschrijven voor de nieuwsbrief van het project. De wetgeving kreeg een aparte

je moet voldoen als je een rood of een paars perceel hebt. Er werden aparte schema's opgemaakt voor teelten die gezaaid worden voor en na 1 januari en voor meerjarige teelten, volgens dezelfde opsplitsing als in de wetgeving. Je vindt er ook tal van nuttige links en je kan ook je vragen doorsturen via de contactpagina. ■

Aan dit artikel werkten mee: Sara Crap-pé, PCG; Greet Ruyschaert & Thijs Vanden Nest, ILVO; Tomas Van de Sande & Annelies Pollentier, Inagro.